.

ADVIES NIEUWE KRUISPUNT N309-DE MEENT

Landschappelijke inpassing

Projectnummer: 6284
Datum: 23-11-2018
Projectleider: Francis Schaefers
Opgesteld: Francis Schaefers

1.1 Inleiding

Aanleiding en plangebied

Ten westen van het buurtschap Zuuk in de gemeente Epe (Gelderland) wordt een rotonde vervangen door een kruispunt met verkeerslichten. De nieuwe en vierde arm aan het kruispunt maakt een aansluiting op de Ledderweg (afbeelding 1 en 2). Het doel van deze maatregel is de bereikbaarheid van het buitengebied rondom buurtschap Zuuk te verbeteren.

Afbeelding 1 Ligging rotonde / toekomstige kruispunt tussen Epe en Zuuk (zie kader).

Afbeelding 2 Maatregelen kruispunt N309. De nieuwe kruispunt met vier armen en de 45 te verwijderen bomen en één te verplanten boom. Vergroot zichtbaar in de bijlage.

Doel van dit advies

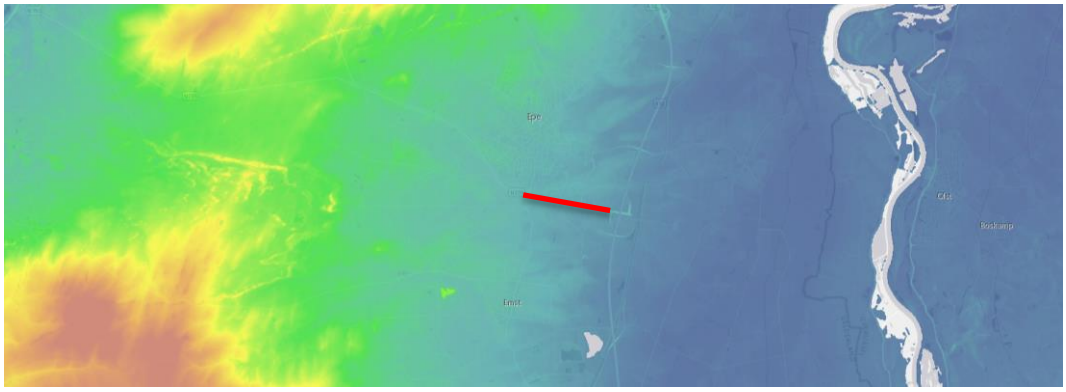
De voorgenomen ontwikkeling van een inrichting met een VRI en een nieuwe zuidelijke ontsluiting (de vierde arm aan het kruispunt) heeft gevolgen voor de uitstraling van het landschap. De maatregelen hebben niet alleen tot gevolg dat er bomen gekapt dienen te worden, maar in het landschap wordt ook nieuwe infrastructuur aangelegd.

Met dit advies wordt de impact op de gebiedskwaliteiten inzichtelijk gemaakt en een voorstel gemaakt voor een inrichtingsplan. Het inrichtingsplan geeft niet alleen weer op welke wijze de te verwijderen bomen gecompenseerd kunnen worden, maar ook hoe deze ontwikkeling kan bijdragen tot landschapsversterking.

2.1 Landschapsanalyse

Hoogtekaart

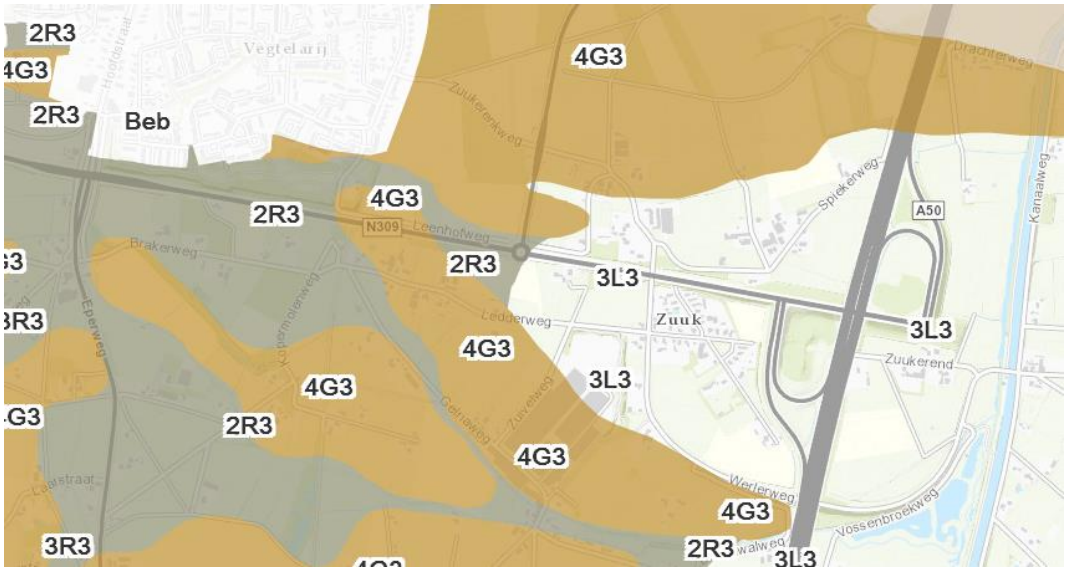
De N-weg vanaf Epe langs Zuuk naar de A50 volgt de overgang van de beboste Veluwe naar het open IJssel-gebied. Op de hoogtekaart (zie afbeelding 3) is de Veluwe (oranje) en het dal van de IJsel (blauw) duidelijk zichtbaar. Opvallend is dat het plangebied in een relatief vlak landschap gelegen is.

Afbeelding 3 Reliëf van hoog (rood) de Veluwe, naar het lager gelegen IJsselgebied (blauw).

Geomorfologische omstandigheden

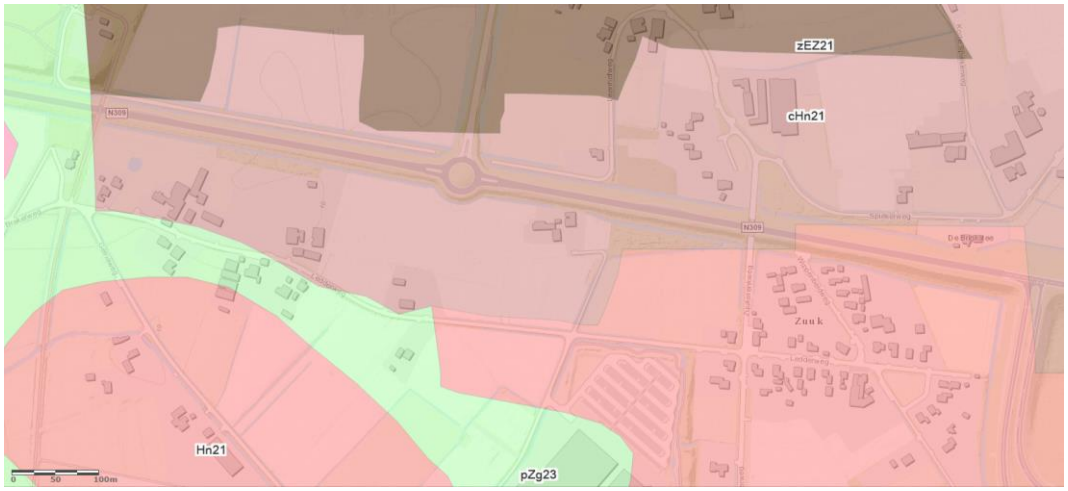
De rotonde is gelegen in een droog dal (zie afbeelding 4). In de laatste IJstijd kwam het landijs niet tot in Nederland, maar was de bodem wel erg koud. In het voorjaar ontdooide de bodem niet (permafrost), waardoor smeltwater moeilijk in de ondergrond kon infiltreren. Water concentreerde zich en ging stromen, waardoor de ondergrond ging eroderen. Hierdoor ontstonden de droge dalen. Rondom dalen is sprake van daluitspoelingswaaiers. Deze vormen een naar één punt oplopend terrein aan de voet van dalen. Deze eenheid is gevormd door het sneeuwsmeltwater dat in het voorjaar in tijden dat de grond zeer diep bevroren was, in grote hoeveelheden uit de nu droog liggende dalen spoelde.

Afbeelding 4 Ligging in een landschap van afwisselend droge dalen (grijsblauw) en daluitspoelingswaaiers (bruin).

Bodemkaart

De rotonde is gelegen op de bodemsoort Laarpodzol (cHn21). Deze ondergrond vormt de basis voor de soortkeuze van beplanting. De bodemsoorten (zie afbeelding 5) hebben niet alleen invloed op het grondgebruik door de mens, maar ook op de natuurlijke vegetatie. Vlakbij de Klaarbeek zit meer leem in de bodem, en is de grondwaterstand wat hoger. Hier komen meer populieren, zwarte elzen en zachte berken voor dan op de drogere leemarme gronden direct langs de N309. Daar zijn de voornaamste soorten zomereik en ruwe berk.

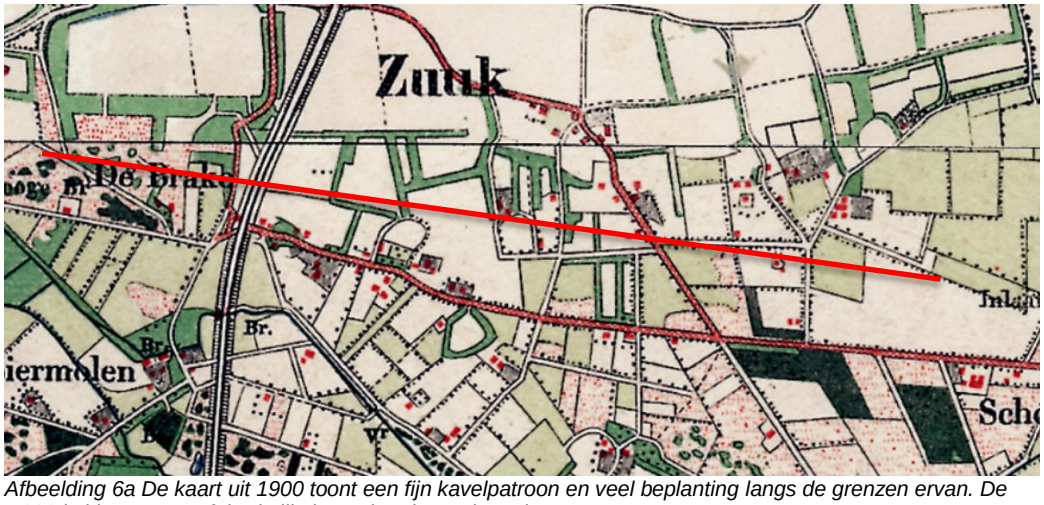

Afbeelding 5 bodemkaart. Donkerroze: cHn21 Laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand met een grondwatertrap 6 (GWT VI).

Ontwikkeling van het landschap

Historische kaart van 1900

Op historische kaarten is de loop van de N309 nog niet te herkennen. Voor de aanleg van de N309 was de Ledderweg een belangrijke verbindingsweg die was ingeplant als eikenlaan (zie afbeelding 6a). Vrijwel elke weg in dit gebied was geflankeerd door bomen. Het zuidelijk deel van de kaartuitsnede, richting de Klaarbeek, kende rond 1900 een vrij kleinschalig boerenlandschap. De kavels hebben diverse vormen en richtingen (onregelmatige blokverkaveling). De randen van de kavels bestonden uit smalle beplantingsstructuren, zoals bomenrijen, hagen en/of struweel. Ten noorden van de N-weg liggen grotere escomplexen (oude akkerbouwgronden). Hier zijn de percelen groter en werden de percelen meer voor landbouw dan veeteelt gebruikt.

Afbeelding 6a De kaart uit 1900 toont een fijn kavelpatroon en veel beplanting langs de grenzen ervan. De N309 is hier met een felrode lijn ingetekend ter oriëntatie.

Historische kaart van 1990

De N309 is rond 1985 aangelegd gelijktijdig met de snelweg (zie afbeelding 6b). De provinciale weg vormt een relatief nieuwe lijn in het landschap. De rotonde is omstreeks 2008 aangelegd.

Afbeelding 6b Kaart uit 1990. Aanleg van de N309 en de snelweg als nieuwe lijn in het landschap.

Huidige verschijningsvorm van het landschap

Het huidige landschap ten zuiden van de N309 heeft een deel van zijn kleinschaligheid verloren (zie afbeelding 6c). Veel kavels zijn samengevoegd en de beplanting op de perceelgrenzen is verwijderd. Ook rond de erven mist de samenhangende aankleding van bomen en bosjes. Het erf aan de Zuivelweg tegen de N309 aan is hier een voorbeeld van. Langs delen van het grote bedrijfsgebouw van VMI Holland BV is een houtsingel aangeplant, hetgeen de kleinschaligheid van het landschap ten goede komt. Het grondgebruik van akkers en weiden is verder nog wel gemengd en authentiek. Het landschap aan de noordzijde van de N309 is vrij open waardoor zicht is op de weilanden en akkers.

Afbeelding 6c Luchtfoto uit 2016. Veel beplanting langs perceelgrenzen is verdwenen.

De N309 zelf is aangezet met een statige eikenlaan, en onder de boomkronen door is er zicht op het landschap (zie afbeelding 7). Andersom geldt dat de weg vanuit de verte niet erg opvalt, ondanks dat het zo'n 2 meter hoger is dan de omgeving (afbeelding 8). De laanbeplanting en struweel verhullen dit hoogteverschil, en versterken ook de oorspronkelijke kleinschaligheid van het gebied.

Afbeelding 7 Foto vanuit het westen waarop de eikenlaan en hoogteverschil opvallen - van Google Streetview

Afbeelding 8 Foto vanaf de kruispunt Ledderweg-Zuivelweg noordwest richting de rotonde. Ter plekke van het maïsveld komt de nieuwe aftakking van het kruispunt. De eikenlaan langs de N309 vormt de horizon. De bomenrij langs de Ledderweg is er nog, maar het landschap heeft nog maar weinig besloten ruimtes.

De rotonde zelf is ingericht met een schuin talud van zo'n meter hoog in een halve cirkel en daarop een geschoren haag (zie afbeelding 9). Er staat kruidenrijk gras op, wat goed aansluit bij de bermen rondom. Op de rotonde staat een rode beuk die bij de aanleg van de rotonde is aangeplant door de burgemeester en Commissaris van de koning. Aan de zuidzijde is de rotonde omgeven door struweel dat past bij het landschap en ook het schijnsel van koplampen afschermt. Zicht op het landschap is hier dus praktisch afwezig.

Afbeelding 9 Foto vanuit het oosten. Opvallend zijn de bloemrijke bermen, het struweel en inrichting van de rotonde - van Google Streetview

2.2 Uitgangspunten voor de landschappelijke inpassing

- Het kleinschalige karakter van het landschap staat onder druk. Behoud en/of versterking van het kleinschalige karakter vormt het uitgangspunt.
- Het kruispunt is in een droog dal gelegen (zie geomorfologische kaart). Echter, doordat de N309 is opgehoogd en er sprake is van een relatief vlak landschap is dit in de huidige situatie vrijwel niet te herkennen en niet leidend bij de inrichting.
- Aan de noordzijde van het kruispunt heeft het landschap een opener karakter (essenlandschap), waardoor terughoudend omgegaan dient te worden met het toevoegen van beplanting. Dit is conform de wens van de Gemeente Epe.
- De N309 vormt een nieuwe lijn in het landschap met een eigen identiteit (opgehoogd en aangeplant met bomenrijen). De nieuwe inrichting van het kruispunt versterkt, indien mogelijk, dit karakter en zorgt dat de eenheid langs de N309 als doorgaande lijn behouden blijft.
- Rondom het kruispunt komt bebouwing voor. Er wordt rekening gehouden met het wegvangen van storende verlichting (VRI en koplampen) voor omwonenden.
- De rode beuk die aangeplant is door de Burgemeester en de Commissaris van de Koning dient behouden te blijven en zal verplant moeten worden naar een nieuwe prominente locatie.

3 Landschappelijke inpassing

3.1 Inrichtingsmaatregelen

Afbeelding 10 Inrichtingsplan, in de onderstaande tekst wordt dit inrichtingsplant beschreven. Vergroot zichtbaar in de bijlage.

De nieuwe inrichting biedt kansen voor het versterken van de gebiedskenmerken, door middel van het aanbrengen van nieuwe beplanting die de kleinschaligheid ten goede komt.

Kap van bomen
Voor de nieuwe inrichting zullen 45 eiken langs de N309 moeten worden gekapt. Deze worden gecompenseerd met onder andere 40 nieuwe zomereiken van een jongvolwassen formaat 20-25cm, om het gevoel van allure hoog te houden. Waar de rotonde de weg onderbrak, zal nu de doorgaande lijn van de eikenlaan weer opvallen (zie lichtgroene symbolen).

De nieuwe vierde arm aan het kruispunt
De nieuwe arm aan de kruispunt is ondergeschikt aan de N-weg en krijgt zodoende een andere aankleding. De taluds worden voorzien van struweel, waardoor het hoogteverschil niet opvalt en het schijnsel van koplampen op de omgeving wegvangen wordt. De onderhoudspaden van de sloten blijven vrij van beplanting.
Aan de oostzijde van de weg loopt het struweel verder door tot aan de Ledderweg en wordt in de hoogte aangevuld met een bomenrij bestaande uit 14 ruwe berken (Betula pendula). Het landschap rondom het erf krijgt hierdoor structuur en kleinschaligheid terug.

Aan de westzijde van de weg is altijd een opener kavel geweest. Hier volstaan enkele sierlijke boomgroepen en vrijstaande bomen, bestaande uit 11 vogelkersen (Prunus padus), zodat deze openheid beleefbaar blijft. De boomgroep en struweel in de zuidwest-oksel van het kruispunt vangen het licht van de verkeerslichten af. In de zichtlijn van de automobilist zal de rode beuk, die nu op de rotonde staat, worden aangeplant. Hierdoor krijgt de boom een nieuwe en prominente locatie.
Enkele andere relatief jonge bomen die bij de rotonde staan kunnen technisch gezien ook herplant worden. Dit wordt echter niet gegaan. Er wordt voor gekozen nieuw en gezond plantmateriaal te gebruiken. Met het herplanten is het wenselijk de boom in 1 werk eruit te scheppen en op een nieuwe locatie te plaatsen. Hier is dat niet mogelijk. Er bestaat daardoor een te grote kans dat de boom zal verzwakken en gevoelig wordt voor ziekten. Voor de rode beuk wordt een uitzondering gemaakt aangezien deze een bepaalde extra waarde heeft vanwege zijn voorgeschiedenis.

De noordelijke arm van het kruispunt
De noordelijke arm De Meent is prima ingericht zoals het is. Nieuwe aanplant is alleen nodig als er bij de werkzaamheden schade ontstaat. Alle bermen worden ingezaaid met een kruidenrijk grasmengsel, aansluitend op de bestaande bermen.

Tussenbermen N309
Op de doorgaande route A50-Epe staan brede tussenbermen in de plannen. Deze tussenbermen worden over het algemeen uitgevoerd in verharding (Printbeton). Op deze locatie vormt de weg een belangrijke entree voor het dorp Epe. Het is daarom ook wenselijk dit een representatieve uitstraling te geven. Hiervoor worden de tussenbermen ingeplant.
Er is voor gekozen om dit in te planten met Spiraea japonica. Een stevige plant die relatief goed tegen strooizout kan maar ook mooi bloeit. Aangezien de beplanting nog buiten de bebouwde kom wordt aangeplant wordt er ook voor gekozen één soort aan te planten. Hierdoor krijgt het geen park/tuin uitstraling die beter past bij beplanting binnen de bebouwde kom.

3.2 Soortkeuze beplanting
In het inrichtingsplan wordt gewerkt met inheemse beplanting (en wordt aangesloten bij de bodemeigenschappen):

Soorten in het struweel:
- Hazelaar – Corylus avellana
- Hulst – Ilex aquifolium
- Eenstijlige meidoorn – Crataegus monogyna
- Gelderse roos – Viburnum opulus
- Vlier – Sambucus nigra
- Krentenboompje - Amelanchier

Boomsoorten:
- Lijsterbes – Sorbus aucuparia
- Vogelkers - Prunus padus

- Ruwe berk – Betula pendula

Vaste planten

- Spiraea japonica

Deze beplanting bloeit verspreid over het voorjaar, hetgeen aantrekkelijk is voor bijen en andere insecten, en voorziet vogels van bessen in het najaar.

3.3 Visualisaties inpassing

Figuur 2 Huidig beeld vanaf rotonde richting het zuiden

Figuur 3 Beeld vanaf de nieuwe kruispunt richting het zuiden. Zocht op de nieuwe arm van het kruispunt met een de linker zijde een rij berken met struweel er onder en aan de oost zijde struweel met enkele groepjes vogelkersen. De verplantte rode beuk staat in de zichtlijn van de automobilist.

Figuur 4 Huidig beeld vanaf de Ledderweg dwars op de nieuwe verbinding die hier nog niet zichtbaar is.

Figuur 5 Beeld vanaf de Ledderweg dwars op de nieuwe verbinding, na realisatie. Door de groene inrichting van de bermen en het talud draagt de nieuwe arm van de kruising bij aan de kleinschaligheid van het landschap.

Te kappen boom 45st
Te verplanten boom 1st

Bestaande boom
Aan te planten vogelkers 11st
Aan te planten ruwe berk 14st
Aan te planten eiken 40 st
Aan te planten struweel 933m2
Verplantte rode beuk 1st
Aan te planten vaste planten 677m2